

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 5t hasábas garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyedj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitóléri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Béke-biztosíték, hadi készülődés.

□ A gasteini egyezkedések eredményét még mindig elfedve tartja a diplomácia sűrű fátyola, bár mi laikusok nem tudhatjuk, vajjon a nagyszerű műven dolgozott egének valamelyikének keze nem kedveskedett-e — bizonynyal nem szép szóért — másolatokkal ez vagy amaz érdekelt nagy hatalomnak, tudva, hogy ez háládatos lesz az ilyen kiváló figyelemért.

Midőn I. Napoleon és I. Sándor (1808) a continenst nyugoti és keleti imperiumra osztották volt, Anglia (Schlosser szerint) 60,000 fonton szerze magának a szerződésről hiteles másolatot, még mielőtt az véglegesen ratificáltatott volna.

Most sem valószínű, hogy, nem Anglia, hisz ő is magasztalólag szól a gasteini egyezkedésről, — hanem Francia- és Oroszország rescirozta, lesz egy kis összeget, csak hogy megtudhassák: min tőrük a fejüket, s mivel fírasztják kezüket a Gasteinba gyűlt diplomáták. S ha már Nagy Péter korában olyan jól talált az arany golyó, hogy a már bekerített orosz hadaknak tágas rést nyitott a menekülésre: ma, a lövészegyletek korában bizonynyal nem tévesztette lesz el a csejt a titok kipuhatólására hozott áldozat.

Az elsőrangú hatalmak sorsát intéző államférfiak tehát tisztában vannak azzal: mi született meg Gasteinban; értesültek lesz arról, ha nem első, de bizonynyal második hiteles kézből; hanem lehet, hogy még maguk is azt tetteik, hogy mit se tudnak, hogy így inkább és jobban rendezhessék a contre-maneuvret — talán coalitiót.

Mi azonban a journalisticából merített hírekkel kelle hogy beérjük, s ezek nagyon is vigasztalók valának!

Különösen a porosz-német és az osztrák lapirodalom úgy beszélt Bismarck és Beust közös fíradózásainak sikeréről, mint az európai béke legerősb biztosítékáról. Nekünk nem maradtott egyéb hátra, mint hinni e rózsás felfogásnak, bárha a jelek nem egyeznek mindenben azzal.

A politikai láthatáron ugyanis ismét a szuronyok visszsugara jelentkezik, mint drága északi fény.

A „Times“-ben olvassuk, hogy Oroszország próbát tesz hadainak mozgósításával. A cél az lenne, hogy az újabb hadszervezet előnyét megismerjék s lássák, vajjon jól talál és dolgozik-e a gépezet, megtanulták-e az illetők a kezelést?

Ez így adva szép és jámbor dolog lenne, ha nem megirratott, hogy ez a próbamozgósítás 40 millió rubelbe fog kerülni. Már hogy Oroszország pénzügyei sem állanak a legpompásabbban, ezt tudjuk; igen azt is, hogy a papírpénz ott is nagyon elszaporodott s az ezüst rubel ritkábban pengenek; az sem titok, hogy Oroszország egy idő óta terhes föltételek alatt kap külföldösönöket; de azért roppant összegeket fordít flottájá rettentővé tételére, hadai reorganisaatójára, felszerelésére, vasúthálózatára, s ime most, állítólag két heti manœuvrirozásra 40 millió rubelt készü kiadni. Akadhat-e valaki a ki ebből ki ne olvassa azt, hogy az orosz komoly actióra készül, különben rongált financiait nem terhelne ily újabb adósságokkal. Ez intő jel lehet a többi közletről érdekelt hatalmakra nézve.

Ily viszonyok közt még feltűnőbb azon mohó sietőség, melylyel az anyagilag annyira kimilliódozott Franciaország is hadseregének reorganisaatóján sietve munkál, állandó táborokat állít, fegyvert s tűzérányagot gyárt.

Erről a két oldalról készülődésről aligha mondhatná az angol sajtó, hogy a béke biztosítéka, bár a latin közmondás szerint: si vis pacem, para bellum. Már, hogy a francziák és oroszok hadra készülnek, ezt látjuk, — hogy a békét mennyire és hogyan akarják — ez megfietlen kérdés ez idő szerint.

E napokban híre járt annak, hogy a francia államférfiak a török barátságot keresik; Italiával, mint tudjuk meglehetősen szívéllyes lábra álltak a minap. Ezzel kapcsolatban meg kell tehát említenünk azon érdekes tudósítást is, hogy a török hadügyér is két kézre neki fogott a hadak újra szervezésének. Essad basa ezt úgy akarja rendezni, hogy Törökországnak béke idején is legyen zászló alatt legalább 350,000 embere. Alig vette át tárcáját, 140 armstrongágyút és 1 millió Snider-fegyvert rendelt meg, s azon van, hogy 5 egész hadtest mindig hadi lábon és teljes létszámban tartassék talpon.

Ez a készülődés annál figyelemre méltóbb, mert konstantinápolyi hírek szerint az orosz befolyás elhomályosodása mellett egy a nyugati hatalmak szava irányadó ma a szultán nagyban átalakított tanácsában.

Mindezeket összevéve úgy látszik, hogy a Gasteinban jelen nem volt nagyhatalmak hadi készülétekkel akarják a gasteini békebiztosítékot garantirozni. Lehet egy némelyikének más célja is; de a közel jövőben aligha be nem érik annak kijelentésével: mi is ébren vagyunk, szabályainkat is kifizetjük; hogy aztán valamelyik éles szablys nem tesz-e a fegyverével próbát azon a kit tegnap még jóbarátságával kínál — talán ép annak beleegyezésével, ki imént vallott egy másiknak örökbarátságot, — s hogy egy némely fegyvert nem a boszu kovácsolja-e, — ezek megfietését bizzuk a közel és bizony-

tan jövőre. De legyen ez bár miként, annyit előre érünk, hogy a népek vagyonából ismét száz és száz-milliókat elköltönek — például az orosz kormány 40 millió rubelt, mozgósítási próbára . . . s ib.

Im ezek a porosz-francia háboru vívmányai: nemcsak a francziák vesztettek milliárdokat, hanem a semleges hatalmak is száz és száz milliókkal fizetik meg az árát, az ujonszületett német császárságnak. Drága békebiztosíték biz ez! Kérdés: nem lenne-e olcsóbb az e nélküli hadi készülődés? Avagy csak azért öltözének Európa hatalmai hadi mezbe, hogy elmondhassák: megfizettük mind, mivel csak tartozánk, a békebiztosítására, kitiüntetvén komoly akarunkat, béke-óhajításunkat?

Az európai parlamenteknek két törvényt kellene alkotni: egyiket: „a honvédeket nem szabad az ország határain túl vinni“ — (plagium Jókaitól); másikat: „az összes hadseregek honvédeké alakíttatnák át.“

Igy talán ártalmatlanná lehetne tenni a hadi készülődéseket, s a béke biztosítatván, nyughatnánk a fegyverek közt is békével.

Eszrevételek

a legújabbban megjelent „Egyéni nézetek“

(irta Jenő) czimű röpiratra.

n. Társadalmi viszonyaink valóban nem igen örövendetsek. Nálunk, forradalom után egy bizonyos újabb válfal emelkedett a kasztok között, s a mi aristocratiának egy része, nem úgy mint Európa többi kulturállamában, még a közhelyeken is oly kiváltságokat követel magának, melyek lealázók, fítmálók és lenézők az ott megjelent nagy közönségre, s mely extravagantiákat nyugoti vagy középeurópai államokban nemcsak az önérteteljes polgár elem nem tűrne el, de maga az államrend-örtség is közbelépne rendreutastítól. Azt hisszük, nem szükséges erre odiosus példákat idézni. Elég ha annyit felemlítünk, hogy capacitásokban megfoglyatkozott aris-tocratiánk ifjabb nemzedékéből sokan tűnnek ki az indokolatlan és rossz helyen alkalmazott göggel, míg az aristocrata veterán nagyságai, kiknek homloka körül ott diszeskedik a hazafiai érdemek koszorúja, s az államférfiai világsugár, — szerénységben tündökölnék. Azt sem hallgathatjuk el, hogy aristocrataink egy része vidéken jól ismeri a volt földesurakból választott barátait, míg téli saisonjuk székelyén előkelő módon ignorálják őket. Ez a pár példa is mutatja, hogy az állapotokban van valami rothadt a melyen segíteni kellene, nemcsak a magyar nép és polgárság — de ép azon arisocrata érdekében is, a melyet századokon át meg szokott volt a nemzet a haza egyik oszlopának tekinteni, s melynek a multakban szerzett érdemeiről tanodánk, tudományos és művelődési intézeteink alakulási története, fejlődése, fennállása oly hangosan szól hozzánk. Ezért mi nem vetünk követet az osztályra. Mi tisztelettel hajlunk meg a közügyek terén érdemekben megőszült tagjai előtt; hanem a kik csak egy árva betűre tudnak mutatni nevük előtt, az ilyeneket nem igen tartjuk nagyra; ezeknek javulást kívánunk s azt hisszük a röpirat szerzője is ezekre figyelt, midőn oly kíméletlen hangon bírálja az aristocrata eljárását általában.

IV. A röpirat szerzője úgy látja, hogy egész Európában az aristocrata uralkodik. A ki a köztéren vagy a jó társaságban szerepelni akar, az ő szárnyai alá kell hogy bujjon. A polgár név nálunk csak foglalkozást jelez és nem tisztességet. Ellenben Angliában a polgárság az ur, „az angol aristocrata büszkébb az angol polgárra, mint ez az angol aristocratiára.“ Az angol lord nem nézi le, nem veti meg a polgárt, az angol polgár nem gyűlöli a lordot, mert ő is azzá lehet, anélkül, hogy saját polgári rétege ellen valamit vétenie kellene; e két osztály ott közösen érez, érintkezik, míg a többi Európában örvény tátog közöttünk, melyet jó lenne mielőbb betömnü — ugymond — „nehogy tarpai meredélylyé váljék.“

A vagyon és pénz aristocratiát szerző nem tartja veszélyesnek, mert mulékony és köteles hódolatot nem követel (a tapasztalás ellenkezőt mutat n.) mert az ipar, szorgalom képviselőének tekinthető, s vele szemben a nagyobb szellem érvényesítheti fölönyét. Ő csak a születési aristocratiát tartja a szabadságra nézve veszélyesnek, mert mindig az aristocraticus kormány-hatalommal szövetkezik „s létele a polgári egyenlőség tagadása,“ célja, annak lehellenő tétele. Szerző szerint az aristocrata „az európai szolgaság lemélyebb oka, eredetének kuffeje, s ebből a szolgaságból viszont származik a sok forradalom és nemzetközi háboru. Ezután — ugymond — csupa kabinetháboruk fogják pusztítani Európa népeit millió számra. A század elején még féltek a hatalmak egymással háborut viselni, s lett 33 éves béke; ma már a reactio úgy neki bátorodott, hogy maga fegyverzi fel a népet s milliónyi tömegekben viszi a csatatérre. Például a miveltiségevel, polgárisító elhivatásával Kérkedő német ázsiai vandalként gázolta le a szomszéd francia népet, „mely a szabadság s egyenlőség eszméire, általán az emberiség javáért több hős vért ontott, mint a mennyi sört a német tisztikar életében megivott; a németek harcoltak a köztársasági zászlók ellen, csak hogy nekik is császárok legyen. (Talán egyébtől is harcoltak? n.)

Szerző az egész elnyomási, hódítási, zsákmányolási politika hibáit az aristocrata nyakára tolja, holott ebben, például Németországban is nagyobb része volt a népfanatikusnak, az értelmesség jó része örvöngésének, telhetetlen gyűlöletének, rég visszafolytott dühének s pár genialis államférfi korlátot nem ismerő nagyravágásának.

Szerző helyesen rója meg azokat, kik szerencsétlenek tartják a nagyok uszályát hordozhatni, s kik ma is üres rangra, czimekre vágyakoznak, költönek.

Végül szemlét tart és elemzi azon háboruk indító okait, titkos rugóit, melyek egymással szembe állították a népeket, s azt véli, hogy a letiport francia körtársaság vértavából kiemelkedő német császárság vazalkirály környezetével oly középkori intézmény, a mely előtt Európának csak az alternatívája lehet: harcz nélküli meghódolás, vagy egy általános európai háboru korszaka, mely véresebb és tartósabb lehet, mint az I. Napoleon idejébeli: „a középkori népvándorlás barbarsági tizszeres kiadásban,“ csak hogy most 50—60 ezernyi hadak helyett milliók rontanak egymásra, az öldöklés százszorta hatályosabb eszközeivel kezükben.

Szerző azt kérdi az európai hódító császároktól; „ha alattvalóikat mind kiirtatják, kiken fognak végre uralkodni?“

Beust állítólagos körjegyzékéről sa fejedelmi találkozásáról.

(A párisi „Temps“ után.)

A gasteini és salzburgi találkozások az ily körülmények közt sokasos közleményre szolgáltak okot — írja az idézett lap — s az osztrák-magyar kormány tisztének ismerte megnyugtlatni kormányunkat a történetek fölött, kijelentvén, hogy ha baráti viszonyok jöttek is létre Ausztria és Németország között, e közeledés legkevésbé sem fenyegeti sem Franciaországot, sem Európa békéjét. Sőt még tovább ment az osztrák-magyar kormány és kijelentette, hogy egyenesen Európa békéje volt célja a fejedelmi találkozásnak. Azonban, hogy tökéletes legyen a vallomás, hozzá kellett volna tennie, miszerint ha az élő fejedelmek legharcosabbika, Dánia, Ausztria és Franciaország legyőzője annyira óhajta Európa békéjét megszilárdítani, bizonyosan van reá oka.

Tagadhatlan, hogy a fejedelmi találkozásra vonatkozó összes hivatalos és félhivatalos jelentések kétértelműek. Egy a béke fenntartására kötött szövetség magában véve kétségeltlenül törvényes, sőt felebaráti lépés, de a közelebbi mult események által teremtett helyzetben, rendkívüli horderővel bir, s némi bekövetkező veszélyekkel áll összeköttetésben; tevőleges föllépést foglal magában a kérlelhetlen ellenségekkel szemben. Mi már korábban kiemeltük s felleveéseinket ma a leghitelesebb tudósítások megerősítik, miszerint a salzburgi találkozás tüntetés volt Francia- és Oroszországgal szemben.

Nem csodálhatjuk eléggé azon tehetséget, mely Bismarckot a diplomatiai combinatiók terén jellemzi. Senkisémet erti jobban mint ő, egyesíteni valamely helyzet összes elemeit és abból egy politikai fogalmat feltüntetni. Ily módon sikerült neki egymásután kieszközölni Ausztria bünrészességét Dánia letiprására, Franciaország bünrészességét Ausztria leverésére és Oroszország bünrészességét Franciaország lealázására. És ugyanigy történi ma is, hogy legfőbb gondja levén biztosítani a közelebbi háboru által szerzett vívmányait, bizonyos kölcsönös biztosítást teremt azon igénytámasztások ellen, melyek vívmányait kérdésessé tehetnék. Egy tekintet Európa helyzetére hármias veszélyt tüntetett fel előtte: ha Oroszország céljainak valósítására törekednek Ausztria rovására, siettelne a jövő és okvetlen találkozás napját a germán és a szláv néptörzsek között; ha Franciaország szövetségeseire találna, legkevésbé sem mulasztaná el boszútállani Németországon; és végül, ha az ultramontanizmus alapjában meg nem történné, vagy schisma által meg nem gyöngítetté, örökösen daczólo elemet képezne a német egységgel szemben.

De ugyanazon tekintet, mely fellátja a porosz államférfiu előtt a helyzet veszélyeit, egyszermind a gyógyszerekre is ráutalta találékony szellemét. Szövetkezés Ausztriával és ha lehetséges Olaszországgal, egyszerre minden kívánalomnak megfelelt. Nemcsak Franciaország, vagyis a legközelebbi és legfélelmesebb ellenség megfosztva látna így magat természetes szövetségeseitől, de ha némileg kibontakozni igyekeznék is ezen elszigeteltségből s kezét nyujtaná Oroszországnak, a két hatalmasság Középeurópa vallaményi állama által elválasztatva látna magát egymástól, egy az Alpepektől az Oderáig terjedő élő sövényt találna közben. S így Franciaország, Anglia és Oroszország elszigetelve tétlenségre lennének kárhoztatva.

Ily politika által igyekszik Bismarck biztosítani a hármias hadjárat eredményét, s a mindegyiket követett erőszakos annexiókat. Lehet, hogy a szerencsés győző még itt sem állapodik meg, és hogy Luxemburg, Hollandia és Dánia szintén előbb utóbb be lesznek terelve a német confederatió rendszerébe, valószínű azonban, hogy ezeket inkább szerződések, minnt fegyverhatalommal igyekezend belépésre birni.

Ez idő szerint nics egyébre szüksége, mint biztosítékokat szerezni Franciaország támadó fellépése és Oroszország keleti ambítoi ellen, és ezt az európai béke felállítása által remélni elérheti; mert reá nézve e béke annyi, mint a szerzett előnyök és a büntetlenség biztosítása.

Látható ebből, minő horderejük a salzburgi értekezletek. Oly európai eseményt alapítanak mag ezek, amelyek fontosságát az illetők leplezgetni igyekeznek, de a melynek horderejét már maga ezen igyekezet elárulya. Franciaország, el kell ismernünk, itt oly diplomatiai vereséget szenvedett, a melyet nem állott hatalmában elhárítani és a mely épen nem teszi könnyebb helyzetét. De szemébe kell néznünk az eseményeknek. Meglehet, hogy Thiers böles és jóindulatu politikájának sikerülend elvonni Olaszországot eme ligába való belépéstől, a melynek célja vereségeink között körül sán-czolva tarttni bennünket: a mi Ausztriát illeti, ez reánk nézve el van veszte, s a jövőben Németországgal szövöttekve, még pedig különösen ellenünk — leszünk őt kénytelenek látni.

Még egy szót, mielőtt befejeznők elmélkedésünket. A háboru, mint látjuk, napirenden marad; minthogy az említett szövetések az újabb háboruak való kilátással köttetnek. Minden oldalról elismerik, hogy Franciaország le nem mondhat tartományairól, a melyeket akaratiok ellenére elragadtak tőle, nem mondhat le azon állásról, a melyet eddig elfoglalt Európában. Erre nincsen semmi mondanivalónk, legfelébb az, hogy több módja van a megtorlásnak, s hogy a legrosszabb lenne ezek közül nyíltan bevallani, hogy e célra törekedünk. Ez annyit tenne, mint kétszeresen elérni a céltól, mivel ily módon egy éber ellenfelet provokálnánk, ki nagyon is képes lenne terveinket kijátszani, másrészt saját virágzásunkat akasztanók meg, ha a nemzet erőit katonai vállalatokra szentelnők.

A mi egyedüli törekvésünknek egész természetesen oda kell lenni irányozva, hogy közművelődés és a közvagyonosodás gyarapítása által felemelkedjünk s fokozatosan általános civilizatióra jussunk. Midőn aztán ily módon erőhez jutottunk, ezzel igazán megtoroljuk magunkat, míg a másik megtorlás ráadásul szintén előbb utóbb el fog érkezni; egy nemzet e földön csak azt érheti el, a mire méltó, és hogy hatalmas legyen, igyekeznie kell azt meg is érdemelni.

Mazzini az olasz helyzetről.

A „Roma del Popolo,“ Mazzini egy érdekes levelét közli. melyet az ősz republikanok a livornoiak meghívására irt a Carlo Bini szobra leleplezése alkalmával s melyben hnzája politikai helyzetéről nagy elkeseredettséggel nyilatkozik: „Reményltem, hogy olaszország népe áldozatkészsége és buzgótsága által menekül azon vészről, mely több mint három százados bünei bűnhődése leendett, s hogy a lelkesedés és hit, a veretek és saját vére által nyert győzelmek után vissza fog állani ismét — reményltem, hogy ismét azon Olaszországot látom meg melyet Dante alkotott onmagának, de császárság nélkül, az istenét kivéve törvény nélkül kivéve azt, melyet maga a nép hoz onmagának. Ma azonban — kielegületen vagy szomorkodva — csak egy csalfa Olaszországot látunk magunk előtt, Hataraink Francia s Németország felé idegenek kezében vannak, de ha mi bírunk is Tirol olasz, részt, Triestet és Nizzát, ez által csak Olaszhon anyagi körvonalai, a holt ország volna birtokunkban. Isten felkésítő fuvalma nincs többé közöttünk, hiányzik a nemzet szelleme. Ama csaták, a melyek Olaszhon részeit a mai mozaiká alkották. dynasztikus érdekekert vivatak. Franciaország engedelmes szolgáit, a mig Franciaország erős volt mi magunk segítettük benne, hogy a nép szent torkelését, Rómát elfoglalni, meggátoljuk s midőn Francziország elbukott, elfoglaltuk azt mi magunk, de csak azon félelemből, hogy a Capitol és Vatican között ujjolag hangzani fog a köztársaság régi neve. Csatáinkat, hogy rosszabbat ne monjak, vezéreink ügyetlensége miat vesztettük el.

E szolgálalkü s egészen idegen törvények alatt álló népek sem külső sem bel politikája nics. Belül önkény a törvény folytonos sértegetése uralkodik, a megvesztegetés a kormányzatban csaknem rendszeresítve van. A census által előnyben részesültek által alkotott rendszer, hadsereg, mely nem a miénk, csak a mi elnyomásunkra szolgál, a sajtó s egyesület a hatalmasok kezében, a növekedő adósság; s külügyeinkben majd a francia, majd a németnek engedelmeskedés, a népszövetkezés elárulása, Európához vi zonyainkban minden erkölcsi tekintet száműzetése, ez a mi jelen helyzetünk. S ha van is egy néhány köztünk, ki a dolgok felett zugulódik, — fájdalom! ezek is elefedik dicső politikai és szociális hagyományainkat, hogy — hasonlóan rabszolgai utánzásban kövessék az esztelen s veszélyes idegen szertartásokat, csak azért mert av erő látszatával bírnak. S a népek, kik a világ régi ura (Roma) jeltámadását csodálattal látták, most csalatkozva mondják: „Ez csak Olaszország kísértete.“

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, október 3.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak lejáró előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék a szerkesztőség.

— **Vallati** tanár, a vak művész csodaszzerű játéka tegnap rendkívül meglepett, elbűvölte a jelenlét közönséget, és valóban nagyobb virtuositást alig képzelhetni. Nem tudjuk, azokat a finom, zephirszerű hangokat bámuljuk-e inkább, vagy azt a hangerőt, melyet e kis hangszeren, a mandolinon, ki tud fejteni, midőn egész zenekart vélünk hallani. Igaza van egy előtűnk fekvő lapnak, midőn azt mondja, hogy a hallgató feleli a hangszert, a kezét, mely mindezt művelni képes, s magának Lucianának melébus ábrándját, Edgardo végfohászatát véli hallani, mert mi tegnap valóban a börtönben kesergő Manrico panaszaztunk vélünk hallani. Az ily játék aztán igazán fölemel, s az érzelmek magasabb régióba ragad. A mit pedig a Guitar egyetlen hurján véghez visz, az felül minden képzelhető technikai tökélyt és gyakorlottságot. Ilyen „Velencei carneval“-t azokkal a valódi maszk-gangokkal még nem hallottunk. Kiváncos volna, hogy színgazgató Fehérváry ur még egy párszor léptesse fel „Paganini“-e méltó utódát, hogy legyen alkalmuk azoknak is hallani őt, kik tegnap ott nem voltak, nem lehettek.

— **A m. kir. belügyminiszter** sept. 15-én 23.185. sz. a. kelt, valamennyi törvényhatóságnak megküldött körrendeletével, szigorúan meghagyta, hogy az illetők alárendelt közegeiket utasítsák, miszerint keletkező törekvő utasokat azon kellemetlenségekre s nyomorra figyelemmel tegyék, melynek kitételték azon esetben, midőn ámitó agensek biztatásainak engedve uti költség s anyagi felszerelés nélkül utnak indulnak; továbbá, hogy olyanoktól, kik a megkiváncsolt költség igazolni nem képesek, a külföldre szóló utlevelek alapjául szolgáló bizonylatot tagadják meg, eleve kijelentvén, hogy esetleges nyomoruk a consularat alál enyhíteni nem fog, ha könnyelműen vállalkozott utazásra kellendek. A külföldre utazók utlevél-kérvényei tehát, **utiköltségök elegendőségét igazoló bizonyítvánnyal** lesznek azontul ellátandók.

— **Kossuth Lajosról** egy a montenisi alagut megnyitására jelen volt gyáros a „Morgenpost“-ban ezeket írja: Kossuth a Via sottomo ripa 1 sz. a. igen szerény, de csinosan berendezett lakással bír. Négy szobája közül, melyből összes lakása áll, kettőben fia laknak, kik sokoldalú műveltséggel és nagy nyelvismerettel bírnak és kik a havasi pályánál mint mérnökök vannak alkalmazásban. A harmadik szobában Kossuth, az atya lakik; a negyediket összesen használják. Magyarországot volt dictátora ősz hajával, hófehér szakállával rendkívül megnyerő és tiszteletről gerjesztő aggastyán. Szeme szemlemtől ég, arcán a fiatalság pirja honol, midőn hazájá-

ról szól, melynek mostani politikai állapotával és magatartásával semmikép sincs megegyezve. Deákról és ennek pártjáról, kik a jelen állapotot teremtették, jól beszél, de sajnálja, hogy oly tévútra kerültek, mi egyszer a nemzetnek fogja magát megfogadni. Reményét, hogy hazáját még valaha megláthassa, feladta. Turinban, hol végnapjait szándékszik maradni, egyébiránt a mennyire lehet, mint mondja, jól és meglegedetten érzi magát. Jól beszél németül, sőt válogatott kifejezéseket használ, midőn beszéd közben fölmelegedik, lelkesítőleg és elragadólag hatnak szavai, mit hangjának sajátságos szépsége még növel. Szobáját megboldogult neje, két fia és Battyányi Lajos arcképe ékítik.

— **Értesítés.** A muzeum-utcai kisndóvoda, a város külszén tizedében nagyban uralkodó himlő-járvány miatt, néhány napig szünetel a városi rendőrség intézkedése következtében. A t. cz. szülők annyi-vel inkább megnyugvással vehetik ezen értesítést, mivel nevezett járvány ragadós természetű lévén, a népes intézet könnyen alkalmat nyújt a betegség tovább terjedésére. Az intézet ismétli beállása annak idején tudatva leendő. Körösi Csoma János, intézetvezető.

— **Brassóból** írják: A gyulafehérvár-marosvásárhelyi pályavonal csaknem teljesen kész, hiteles kuforrásból merített hír szerint vagy november 1-jén, vagy 15-én lesz a próbamenet rajta. A gyulafehérvár-kolozsvári pályarész kiépítéséhez is kétszeres erővel fogtak hozzá.

— **Szerencsétlenség egy állatseregletben.** Orelből Oroszországban írják: September 1-ére Heidenreich állatszelidítő nagy mutatványokat hirdetett álataival. Közönség igen nagy számmal lelent meg. Heidenreich megkezdte mutatványait, kezéből etette a szelidített nagy kigyókat, játszadozott az amerikai medvékkel s azután az oroszán fogdajához közelített. Az oroszán épen egy nagy darab huson rágódott, melyet Heidenreich kirántott szájából. Erre az oroszán diühös lett, szemeit elfutotta a vér és iszonyú ordítással Heidenreichra rohant s oldalába verte karmait, a ruhával nagy darab husokat is tépve ki a szerencsétlen állatszelidítő testéből. Az állatszelidítő segéde és a szolgák odasiettek és Heidenreichot ki is ragadták az oroszán karmái közül, de későn volt. Heidenreich még ugyanazon éjél meg halt. A hallgatóság természetesen el volt rémülve, a nők elájultak s aztán mindenki örült hűvel rohant kifelé, a nagy tolongásban ismét történtek kisebb nagyobb sérülések, nem is említve az ellopott tárczák és órák számát.

— **A Sándor ezár** magyar ezred septemb. 29-n vonult be Brassóba Aradról jöve; mind Fogarason, mind itt nagy szívélyességgel fogadták a polgárok. A törzs- és főtiszteket egy a tisztjelötteket és őrmestereket nagy bankettre vitték a „Zöldfához“; a legénységnek ugyan a város 5 napi jutalomzsoldot osztott ki.

— **A postaforgalom Magyarországon és Ausztriában.** A hivatalos kimutatásokból érdekes adatok tűnnek ki azon óriási forgalomról, melyet most a magyar-

oszátrák posták közvetítenek. A pénzürték küldemények 1870-ben összesen 2,405,319,994 forintot képviseltek, s ebből Magyarországra 677,514,601 forint, Ausztriára 1,727,805,393 forint esik. A pénz- és érték-küldemények darab száma összesen 15,676,084, súlya 21,225,228 font. Ezenkívül bérmentesen szállított 1,916,652 darab, 5,489,986 font súllyal és 1,053,120,175 forint értékkel, miből Magyarországra 456,676,998 esett.

— **A vasuti kocsi fűtése,** ezen a télen közlekedéssel mindig fölmerülő s mindig megoldatlanul maradó kérdés ügyében vasúti központi szaklap érdekes összeállítás közöl. Ötvenöt különféle külföldi pályát sorol föl, melyek mindegyike egy vagy más módon fűteti kocsijait. Ezek között meleg vizet tartalmazó edényeket alkalmaz 39 igazgatóság, légfűtést 3, folyó meleg vizet 5, cserépkályhát 1, vaskályhát 5, forróhomokot 9, melegített téglat 3, gőzfűtést a mozdonyból 7, gőzfűtést külön gőzkészülékekkel 6, e célra készített kőszén 10 igazgatóság. Ime, van tehát mibe válogatni s kormányunk és vasut-igazgatóságaink nem mondhatják, hogy töretlen utakon kell valami nagyot véghezvinniük. Kissé kevesebb kényelmet a vasútiigazgatók, és többet a fizető közönség számára!

— **Bukarestben** most itélték el azokat, kik a németek ünnepélyét erőszakosan szétugrasztották volt. Niculescu prefekt 6 óra, a deákok 1—1 óra itéltettek. E miatt nagy igazgatóság, a németek ellen irányzott kitérőstől tartanak.

— **A „Nemzetgazdasági Közlöny“** című nagy hetilap mai számunk hirdetési rovatában megjelent előfizetési felhívására figyelmeztetjük t. olvasóinkat s e nagyon szükséges szakközlönyt pártolásokba ajánljuk közhasznú voltánál fogva.

— **Olcso népnevelő.** Tirolban a Klteni völgyben 10 frtért fogadtak mestert 1871. Szt-Márton napjától 1871. Szt-György napig; ez az egyén, ki ily olcson vállalta el a fontos elhivatást, szolgált vala előbb dalárok-nál, lovasoknál és költőtanácsosoknál. Tornaszatra tehát taníthatta a keze alá adott gyermekeket 10 frtért!

— **„Fali kis naptár“** és **„Tárcza-Naptár“** küldött be hozzánk debreczeni ismert könyvárusunk és kiadónk ifj. Csáthy Károly, az elsőnek ára 16, a másodiknak 20 kr., mindkettő nagyon csinosan van kiállítva.

— **A kolozsvári kir. jogakadémián** az 1871. tanév téli felében előadandó rendes és rendkívüli tárgyak sorozata. **Rendes tárgyak I. éven:** 1. Római jogtörténelem s Institutiók hetenként 10 órában dr. Brenesán Sándor ny. r. tanár. 2. Magyar állam és jogtörténelem hetenként 5 órában dr. Csiki Viktor ny. r. tanár. 3. Jog- és államtudományi encyclopaedia hetenként 5 órában dr. Dobránszky Péter h. rk. tanár. II. éven: 1. Észjog hetenként 5 órában dr. Kolosvári Sándor ny. r. tanár. 2. Magyar közjog hetenként 5 órában dr. Kolosvári S. ny. r. tanár. 3. Protestans egyházjog hetenként 5 órában dr. Deesi László ny. r. tanár. 4. Európai jogtörténelem hetenként 5 órában dr. Csiki V. ny. r. tanár. III. éven: 1. Büntető jog hetenként 5 órában dr. Groisz Guáztáv ny. r. tanár. 2.

V. **Beküldetett.** 18. Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalesciére du Barry Londonból.

Minden betegség gyógyítása gyógyszer és költség nélkül a delicat Revalesciére du Barry által Londonból, a mely gyermekeknél és felnőtteknél 50-szer megtakarítja a gyógyítási költséget.

72,000 gyomor-, ideg-, altesti-, mell-, tüdő-, gége-, hang-, lélegzés-, mirigy-, vese- és húgyhólyag-baj gyógyítása, a miről kívánságra másolatok ingyen és bérmentesen küldetnek.

Gyógy. sz. 64.210.

Nápoly, 17. april 1862.

Uram! Egy májbaj következtében 7 év óta borzasztó állapotban voltam, elsoványodtam, s kifüldttem. Nem valék képes írni vagy olvasni; minden izom reszketett testemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság szüntelen idegteremben tartott, mely ide oda üzött, soha nyugtot nem adott; e mellett mindig buskomor valék. Sok orvos kimerült gyógyításomban, de bajaimat nem enyhíté. Teljes kétségbeesésben megkísértem önnek Revalesciére du Barry-ját, s most, miután 3 hónapig éltem vele, hálát mondom az Istennek. A Revalesciére

legnagyobb dicsőretet érdemel, visszaadta tökéletesen egészségemet s abba a helyzetbe tett, hogy társadalmi állásomat ismét elfoglalhatom.

Öszinte hálával és teljes tisztelettel

Bréhan marquise.

Táplálékos lévén a húsnál, a Revalesciére felnőtteknél és gyermekeknél 50-szer behozta árát gyógyászatokkal szemben.

1/2 fontos bádog szelenczékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 2 frt. 50 kr., 2 1/2 4 frt. 50 kr., 5 1/2 10 frt., 12 1/2 20 frt., 24 1/2 36 frt.

Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

Polgári törvénykönyv het. 10 órában dr. Haller Károly ny. r. tanár. IV. éven: 1. Politika és közrendészet het. 10 órában Berde Áron ny. r. tanár és igazgató. 2. váltó és kereskedelmi törvény het. 5 órában dr. Deesi L. ny. r. t. 3. Statistika elméleti hetenként 5 órában dr. Dobránszky P. h. rk. tanár. **Rendkívüli tárgyak:** 1. Törvénytörvény orvostan het. 2 órában dr. Salamon József által. 2. Hadi tudományok het. 5 órában Münster Ede százados és Taubler főhadnagy urak által. 3. Államszámviteltan dr. Deesi L. ny. r. tanár által. Az előadások folyó október hó 9-én fognak megkezdetni. Az utóvizsgák ideje pedig a szokott módon közbe fog tétetni. Kolozsvárt, 1871. okt. 2. Berde Áron, igazgató.

— **A magyar nyereség kölcsön** f. é. aug. hó 14-én tartott sorshuzása alkalmával a főnyereség nyeresége a számhuzásra alkalmazva volt két árva gyermek számára 2 db egygyeres frtos ozstr. államadósági kötelezvényt ajándékozott; mely emberbaráti tény ezennel köz tudomásra hozatik. Az érdekelte kötvények a sors-huzásnál alkalmazott két árva, névszerint Pirchala Károly és Reichel György számára Buda sz. k. főváros gyámhatóságának adtak át.

— **A balaton-füredi távirdai fürdő** állomás a nyári idényre bezerátott.

— **Altesti sérvben szenvedőket** figyelmeztetjük Sturzenegger G. erre vonatkozó hirdetésére a mai számunkban.

Távírtai tudósítás a bécsi börzéről.

Oct. 2-ről: 5% Metalliques 56.—. 5% Nemzeti kölcsön 66.75. 1860-diki államkölcsön 95.75. Bank-résztvények 746. Hitelrésztvények 283.25. London 116.—. Ezüst 114.75. Cs. kir. arany 5.54. Napoleonor 9.29.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 73.—. Temesi —.—. Erdélyi —.—. Horv.-Slavon —.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

N y i l t t é r .

(277)

8-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebészudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-gig délután 3 órától 5-gig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, 1-ső emelet 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulk József fűszerkereskedésében, Pesten Törökútnál, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen felül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Az első szám megjelenik október hó 8-kán.

Előfizetési felhívás

„NEMZETGAZDÁSZATI KÖZLÖNY“

című új nagy hetilapra.

Nemzetünk a kulturának terén az utóbb lefolyt három évtized alatt tagadhatatlanul olyan haladást tanúsított, mely Európa civilizációjának történetében alighanem példa nélkül áll. Az általános realitás irány megteremtette lassunkint az eddig parlagon hagyott szaktudományokat, ezek közvetítésével föllendült az ipar és kereskedelem, és tényeket tagadna el, ki azt állítaná, hogy nemzetünk nincs a vagyonyosodásra, az anyagi megerősödésre vezető legjobb úton.

Eljut-e ez úton céljához — attól függ, vajjon meg fogja-e helyesen választani tudni arra az eszközöket, és fel fogja-e ismerni ezt a célt magát.

Az ipar és kereskedelem volt eddigéleg leginkább az a két factor, mely fejlődésünk természetes menetének előnyeit felhasználva, a közvagyonosodásra legjobbat hatott. A mezőgazdaság még miudig békés alatt nyúlt, mostoha gyermek gyanút kezeletik — ez tehát, ambar Magyarországon kiválóan termelő ország, egészen háttérben maradt. Az ipar és kereskedelem fejlődésének iránya pedig — kevés dicséretes kivétellel — nem volt nemzeti, legkevésbé magyar. Enélkül pedig vagyonyosodhatnak egyesek, haladhat productumainak tökélyében az ipar, de egy széles, erős nemzetgazdasági lap megteremtése merő lehetetlenség.

Az ipar és kereskedelem magyarosításának égető szükségét érezte az egyetemes független sajtó, és e szükségérzetének igazságos, bár sokszor keserű kifejezést is adott sürgető felszólalásaiban. Országszerte megindult az irányban a mozgalom, s mi lapunkat, a „Nemzetgazdasági Közlöny“-t e mozgalomnak s a magyarosodási iránynak védő szárnyai alá helyeztük.

Programunk igen rövid és egyszerű: népszerűsíteni és terjeszteni a nemzetgazdasági szakismeretet, s nemzeti magyar irányban előmozdítani az ipar és kereskedelem érdekeit, ez lesz szép és nehéz feladatunk.

Nehéz, mert e tekintetben elkedvetlenítő példák fekszenek előttünk. Mig ugyanis hasonló irányú, de német nyelven szerkesztett szaklapok a legszebb virágzásnak örvendenek; eddigéleg a magyar kereskedelmi szaklapok csak tengődni tudtak, s munkásságuk a közönségnek dermesztő fagyával sikeresen megküzdni nem tudott. — Így lesz-e ez ma is, velünk is? — Nem tudjuk, de szeretjük hinni ennek ellenkezőjének. Szeretjük hinni, hogy végre valahára eredeti jogaihoz fog jutni e téren is a zengzetes szép magyar nyelv, s ha mi lehetünk itt az úttörők, meglesz az a megnyugtató elégtételünk, melyet nem pótolhat semmi.

Azokhoz szólunk, a kiknek csupán akarniuk kell, hogy ipar és kereskedelem magyarosodjék: a kereskedelmi és iparkamarákhoz, kereskedelmi csarnokokhoz, tüzsdéi egyletekhez, a kereskedelmi ifjak fővárosi és vidéki társulataihoz — és hogy ők ezt ne akarják, az nem lehet.

Lapunk hetenkint egyszer és pedig vasárnap reggelre jelen meg 1—1/2, nagy negyedrért iven. Rovatait, melyek mindegyikét külön-külön szakmunkatárs gondos kezeire bízunk, következőleg terveztük beszoztani:

1) Általános szemle. 2) Üzleti heti szemle (eredeti tudósításokkal Pestről, Bécsből, Párisból és összes hazai városainkból). 3) Közeledési ügy. 4) Tüzsdéi tudósítás. 5) Közgazdaság. statistica, consular ügyek. 6) Biztosítás (főrovatot képez). 7) A vetések állása (tavaszkor), aratási eredmények (őszszel). 8) Vasári jelentés (a pesti fő- és gyapjú-vásárokról). 9) Budget tanulmányok — pénzügy — közigazgatás. 10) Kereskedelmi és ipar törvénykezése, váltó- és részvényjog. 11) Kiállítási és ipar dolgok sat.

Ezekután minden más egyebet mellőzve, legyen szabad vállalatunkat az érdeklettek szíves figyelmébe ajánlani. Pesten, 1871. september 24-kén.

1—1 (283)

Heksch Sándor F.,

kiadó tulajdonos.

A „Nemzetgazdasági Közlöny“ megjelen hetenkint egyszer vasárnap egy- vagy másfél nagy negyedrért iven, gyönyörű kiállítással.

Előfizetési ára helyben kihirdetéssel, vidéken postai szétküldéssel:

Egész évre 8 frt.

Félévre 4 frt.

Negyedévre 2 frt.

Előfizetési pénzek és minden egyéb küldemények czímzendők:

A „NEMZETGAZDÁSZATI KÖZLÖNY“

kiadó hivatalához Pest, kigyó-utca 3. sz.

Ny. Gáman János örökösainél Kolozsvárt.